

Quickscan Flora- en fauna-activiteit

Natura 2000 herstelwerkzaamheden, Arriën

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief

Opdrachtgever:
Provincie Overijssel
[redacted]
Luttenbergstraat 2
8012 EE Zwolle

Opdrachtnemer:
Eelerwoude
Onze vestigingen
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer:	206303
Datum:	12-9-2024
Projectleider:	[redacted]
Opgesteld:	[redacted]
Gecontroleerd:	[redacted]
Status:	Definitief
Versie:	3

© 2024 Eelerwoude
Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Disclaimer: *Dit rapport is opgesteld als onafhankelijke toets, met inachtneming van de informatie die is aangeleverd door de opdrachtgever en de beschikbare informatie over het voorkomen van beschermde plant- en diersoorten op of nabij het plangebied. Dit voor zover deze bekend zijn op het moment van onderzoek en rapportage. Het veldonderzoek is met de grootste zorgvuldigheid en deskundigheid uitgevoerd. Desondanks kan niet volledig worden uitgesloten dat bepaalde soorten niet zijn opgemerkt. Evenmin kan worden uitgesloten dat na het veldbezoek soorten zich alsnog op het plangebied hebben gevestigd. Eelerwoude kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele (gevolg) schade als gevolg van later beschikbaar komende informatie of kennis. Aan de in het rapport opgenomen conclusies kunnen geen rechten worden ontleend.*

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
2 Huidige situatie en ontwikkeling 5
2.1 Huidige situatie 5
2.2 Voorgenomen ontwikkeling 12
3 Wettelijk beschermingskader Natuur 16
3.1 Inleiding 16
3.2 Bescherming van soorten 16
3.3 Zorgplichten 17
3.4 Bescherming van gebieden 18
3.5 Bescherming van houtopstanden 19
3.6 Natuurnetwerk Nederland 20
4 Methode 21
4.1 Inleiding 21
4.2 Bureauonderzoek 21
4.3 Terreinbezoek 21
5 Resultaten en bevindingen 22
5.1 Inleiding 22
5.2 Beschermde soorten 22
5.3 Overige (Rode Lijst) soorten 30
5.4 Gebiedsbescherming 34
5.5 Houtopstanden 34
5.6 Natuurnetwerk Nederland 34
6 Effecten, conclusies en aanbevelingen 36
6.1 Beschermde soorten 36
6.2 Bescherming gebieden 37
6.3 Bescherming houtopstanden 37
6.4 Natuurnetwerk Nederland 37
6.5 Geldigheid rapportage 37
7 Literatuurlijst 38

1 Inleiding

Provincie Overijssel is voornemens in Arriën, gemeente Ommen, in een gebied van 140 hectare verscheidene inrichtingsmaatregelen te nemen ten behoeve van Natura 2000 herstel. In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van het natuurbeschermingsrecht.

Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied bevindt zich ten oosten van Ommen, in de buurtschap Arriën (afbeelding 1). Het betreft een gebied van bijna 140 hectare, gelegen in Natura 2000 en NNN gebied. Het betreft een gevarieerd gebied met grasland, houtopstanden en diverse waterelementen. Binnen het gebied is hoogteverschil aanwezig, wat zorgt voor verschillende natte laagten en variatie in aanwezige flora. Het gebruik van het gebied verschilt. Enkele delen worden gebruikt voor agrarische doeleinden en een groot deel is natuur, waarbij de meeste terreinen worden begraasd. Binnen het plangebied worden verschillende werkzaamheden uitgevoerd (zie 2.2). Het plangebied is opgedeeld in terreindelen en percelen op basis van de werkzaamheden zoals weergegeven in hoofdstuk 2.2, afbeelding 12.

Afbeelding 1: ligging en begrenzing van het plangebied (ESRI, 2024).

Gebied A, B, 1, 2 en 3

Gebieden A en 1 vallen samen, aan de westkant van het plangebied. Gebieden A en 1 betreffen een grasland, met soorten zoals ridderzuring, moerasspirea, moerasandoorn, veldbeemdgras, kropaar, gestreepte witbol, zachte dravik, ruw beemdgras en rood zwenkgras (afbeelding 2). Tussen gebieden 1 en 2 bevindt zich een oude meander, welke ten tijde van het veldbezoek watervoerend was (afbeelding 3). Aan de noordkant van de meander is deze afgesloten, wat resulteert in het grotendeels stilstaan van het water. Rondom deze meander is struweel aanwezig. Gebieden 2 en 3, oostelijk van de meander, zijn in gebruik als weiland voor koeien. Aan de westgrens van gebied 3 bevindt zich de Galgengraven, dit is een watervoerende sloot met stromend water (afbeelding 4). Oostelijk hier van is een bronpopulatie van stroomdalgrasland soorten aanwezig.

Afbeelding 2: het grasland in gebied A. Situatie op 12 juni 2024.

Afbeelding 3: de westelijke (dichtbegroeide) voormalige meander. Situatie op 12 juni 2024.

Afbeelding 4: de oostelijke waterloop, genaamd de Galgengraven. Situatie op 12 juni 2024.

Gebieden B, C, D, E, F
Bovenstaande gebieden bestaan uit schraal graslandvegetatie. Hier groeien soorten zoals buntgras, geel walstro, gewone rolklaver, grasklokje, grote tijm, helm en steenanjer.

Gebieden 4 en 5
Gebieden 4 en 5 overlappen deels. Gebied 4 betreft de volkstuinen aan de Coevorderweg, aan de noordkant van het plangebied (afbeelding 5). De volkstuinen hebben in verschillende gevallen kleine opslagschuurtjes, niet groter dan een enkele vierkante meter. De tuinen zijn bereikbaar door middel van een onverhard pad. In een enkel geval is een stuk in gebruik als paardenweide. Gebied 5 is langwerpig, het doel is hier een meander te realiseren. Dit start aan de Coevorderweg, en sluit aan op de Galgengraven, om vervolgens aan te sluiten op het restant van het voormalige Ommerkanaal.

Afbeelding 5: de volkstuintjes met naastgelegen toegangspad. Situatie op 12 juni 2024.

Gebieden 6, 10, 13, 14, 15, 16 en 17

Bovenstaande gebieden bestaan uit graslanden, in sommige gevallen beheerd door middel van begrazing (afbeelding 6). Ook hebben deze gebieden in sommige gevallen een stijlrand.

Afbeelding 6: een van de graslanden. Situatie op 12 juni 2024.

Moerasgebied

Direct noordelijk van gebieden B1 en B2 bevindt zich een moerassig gebied met poelen (afbeelding 7). Deze heeft geen nummer op de werkzaamhedenkaart, echter worden hier wel werkzaamheden uitgevoerd. Hier staan soorten zoals katwilg en sleedoorn, met moerasvergeet-mij-nietje, witte klaver en pinksterbloem.

Afbeelding 7: impressiefoto's van het moerasgebied. Situatie op 12 juni 2024.

Gebieden 8 en 9

In gebied 8 bevindt zich een grasland met een laagte (afbeelding 8). Ook zijn hier enkele watergangen, welke niet jaarrond watervoerend zijn.

Afbeelding 8: impressiefoto's van het gebieden 8 en 9. Situatie op 12 juni 2024.

Gebieden G, H en I

Gebieden G, H, I1, I2 en I3 bestaan uit grasland met slenken (afbeelding 9). Hier zijn verschillende soorten zoals pitrus, smalle weegbree en egelboterbloem aanwezig. Een deel van deze gebieden wordt beheerd door middel van begrazing of is in agrarisch gebruik.

Afbeelding 9: impressiefoto's van gebieden G, H en I. Situatie op 12 juni 2024.

Gebieden J1 en J2

Gebieden J1 en J2 bevinden zich deels in agrarisch grasland en deels in bosgebied, met een variatie aan boomsoorten zoals de zwarte els, gewone vlier, lijsterbes, Amerikaanse vogelkers, wilg, zomereik, douglasspar en grove den (afbeelding 10). Aan de oostkant van het bosgebied bevindt zich een oude meander van de Vecht.

Afbeelding 10: impressiefoto's van gebieden J1 en J2. Situatie op 12 juni 2024.

Gebieden K, L, M en N

De meest oostelijk gelegen gebieden zijn kruidenrijk grasland, rondom een meander van de Vecht. Gebieden K1, K2 en K3 bevinden zich op het 'eiland' te midden van de meander. Op dit eiland bevindt zich een poel en door gestreepte witbol gedomineerd grasland.

Afbeelding 11: impressiefoto's van gebieden K, L, M en N. Situatie op 12 juni 2024.

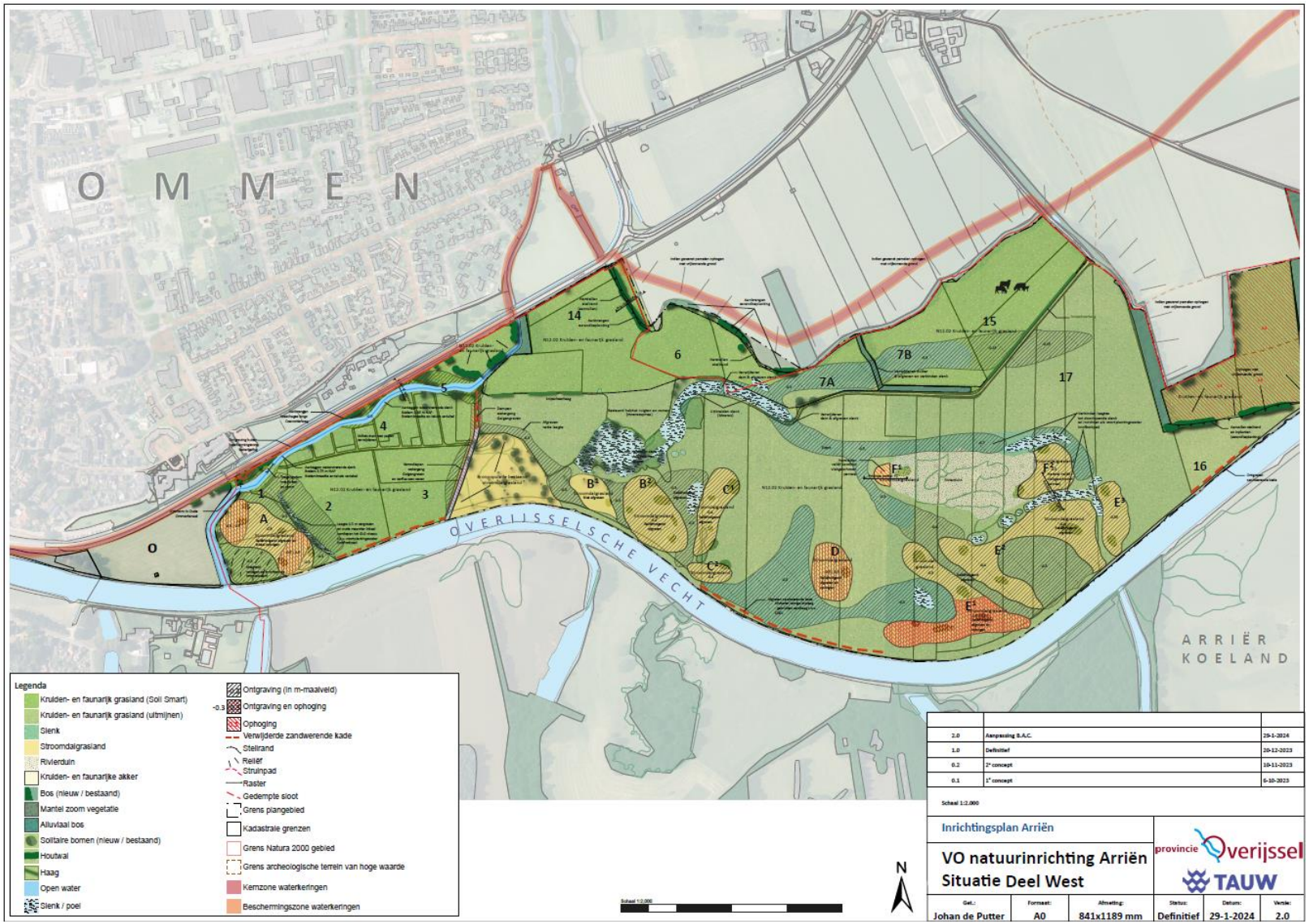
2.2 Voorgenomen ontwikkeling

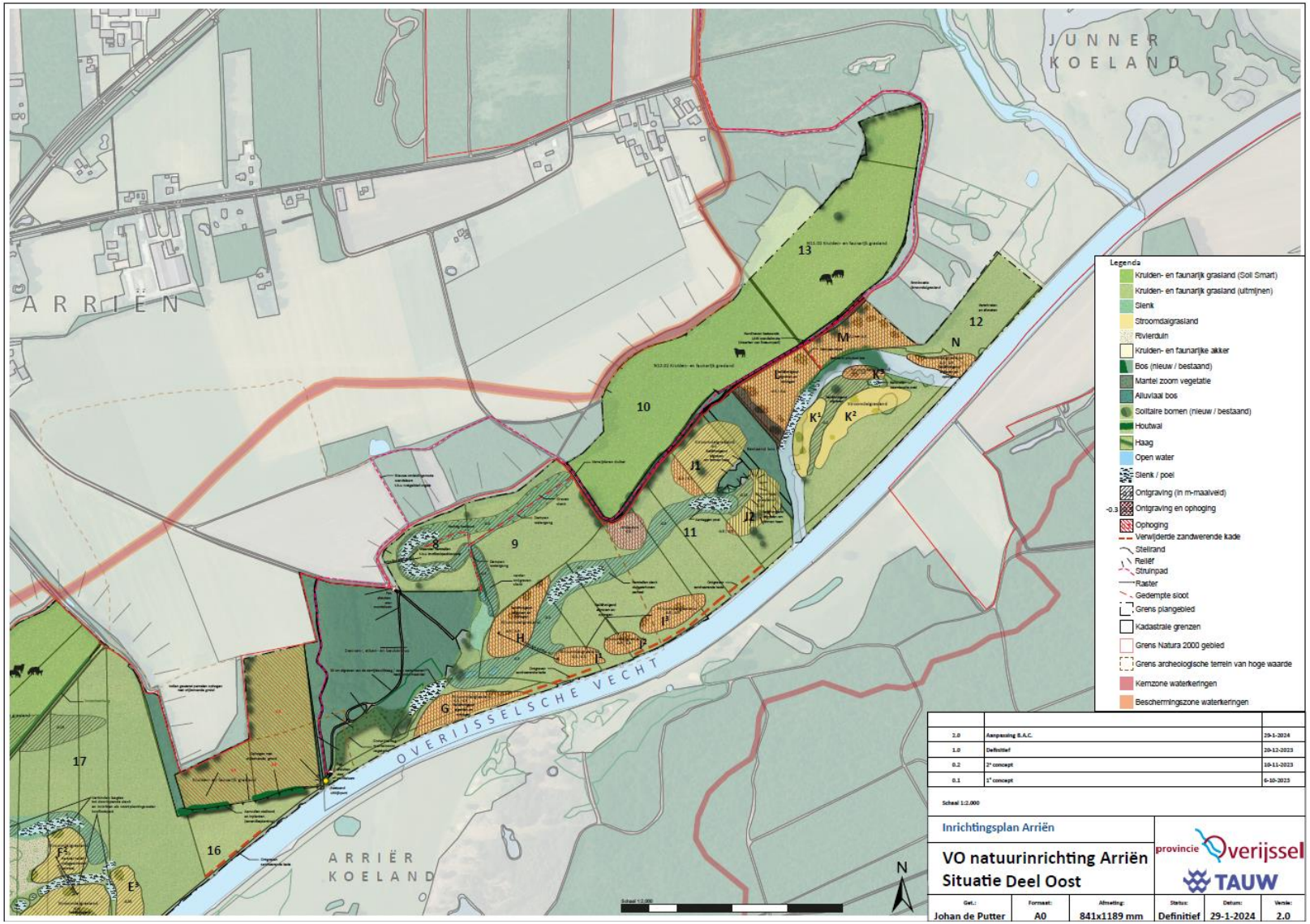
Adviesbureau- en ingenieursbureau Tauw heeft een inrichtingsplan opgesteld met maatregelen ter beheer en herstel van het Natura 2000-gebied. De maatregelen worden weergegeven in afbeelding 12. Het gaat om de volgende maatregelen:

- Afgraven en ophogen van gebieden (en hiermee het verbinden van laagtes en slenken);

- Vergraven, dempen of verondiepen van watergangen;
- Verwijderen van volkstuinen;
- Aanleggen van een slenk;
- Herstellen van stijlranden door het aanbrengen van esrandbeplanting;
- Slenken herstellen en uitbreiden;
- Verwijderen van enkele duikers en een dam;
- Ontwikkelen van een mantel- en zoomvegetatie.

In verschillende gebieden, waar onder A tot en met J en K3, L en M, wordt grasland reliëfvolgend afgegraven of opgehoogd. In gebied 2 wordt een aanwezige watervoerende greppel verdiept ten behoeve van het voortplantingswater van knoflookpad. De stromende watergang in deelgebied 3 wordt deels verondiept, de oevers worden verflauwd en aan de noordkant worden enkele meters gedempt. De volkstuinen en bijbehorende paden in gebied 4 worden in hun geheel verwijderd. In gebied 5 (welke door gebied 4 heen loopt) wordt een meander gerealiseerd tussen bestaande waterelementen, met bosschages langs de naastgelegen Coevorderweg. De stijlranden in de naastgelegen gebieden 14, 6 en 16 worden hersteld, en er wordt esrandbeplanting toegevoegd. De slenk ten zuiden hiervan wordt hersteld en een deel wordt verder uitgegraven tot en met de gebieden 7a en 7b, en rondom de rivierduin. Ook wordt de aanwezige dam in de slenk verwijderd. Tussen gebieden 7a en 7b wordt de aanwezige duiker verwijderd. Tijdens het uitgraven worden verschillende laagtes met elkaar verbonden. De meander in gebied 8 wordt hersteld door het dichten van de watergangen en het graven van slenken. De aanwezige droogstaande watergang wordt gedempt en er wordt in gebied 9 aansluitend aan de meander een slenk gegraven. Tussen gebieden H en I wordt een gebied afgegraven, om zo eveneens een slenk te herstellen. Tussen J1 en J2 wordt aansluitend aan de slenk een poel aangelegd. In gebieden J1 en J2 wordt een gebied afgegraven. Een deel van de geplande graafwerkzaamheden worden uitgevoerd in een bosje, waardoor bomen worden verwijderd. Tussen de gebieden L en M wordt een sloot gedempt. Ook worden hier graafwerkzaamheden uitgevoerd. Op het eiland bij gebieden K1, K2 en K3 worden tevens graafwerkzaamheden uitgevoerd. In gebied N wordt verschralingsbeheer toegepast.

O M M E N
OVERIJSSELSCHE VECHT
ARRIËR KOELAND
Legenda
Kruiden- en faunarijk grasland (Soil Smart)
Kruiden- en faunarijk grasland (uitmijnen)
Slenk
Stroomdalgrasland
Rivierduin
Kruiden- en faunarijke akker
Bos (nieuw / bestaand)
Mantel zoom vegetatie
Alluviaal bos
Solitaire bomen (nieuw / bestaand)
Houtwal
Haag
Open water
Slenk / poel
Ontgraving (in m-maaiveld)
Ontgraving en ophoging
Ophoging
Verwijderde zandwerende kade
Stelrand
Reliëf
Struinpad
Raster
Gedempte sloot
Grens plangebied
Kadastrale grenzen
Grens Natura 2000 gebied
Grens archeologische terreln van hoge waarde
Kernzone waterkeringen
Beschermingszone waterkeringen
N
2.0 Aanpassing B.A.C. 29-1-2024
1.0 Definitief 20-12-2023
0.2 2e concept 10-11-2023
0.1 1e concept 6-10-2023
Schaal 1:2.000
Inrichtingsplan Arriën
VO natuurinrichting Arriën
Situatie Deel West
provincie Overijssel
TAUW
Gel.: Johan de Putter
Formaat: A0
Afmeting: 841x1189 mm
Status: Definitief
Datum: 29-1-2024
Versie: 2.0

Afbeelding 12: weergave van de geplande werkzaamheden.

3 Wettelijk beschermingskader Natuur

3.1 Inleiding

Het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn in de meeste gevallen het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante regels waaraan voldaan moet worden.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming (toetsing flora- en fauna-activiteit) is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “Andere soorten”.

Het systeem van de Omgevingswet wijkt af van wat eerder in de Wet natuurbescherming was opgenomen; er is niet langer sprake van absoluut verbod met een mogelijkheid om ontheffing van dit verbod te krijgen, maar van verbod behoudens wanneer men beschikt over een daartoe bedoelde omgevingsvergunning.

Voor welke situaties een omgevingsvergunning voor de flora- en fauna-activiteit nodig is vastgelegd in hoofdstuk 11 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal):

Vogels (Vogelrichtlijnsoorten):

- er geldt vergunningplicht voor activiteiten die kunnen leiden tot het opzettelijk doden of vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels als bedoeld in artikel 1 Vogelrichtlijn;
- tevens geldt vergunningplicht voor het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren én het opzettelijk storen van vogels.

Dit is vastgelegd in artikel 11.37 van het Bal.

Europees beschermde soorten:

- er geldt vergunningplicht voor het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk verstoren, doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn;
- er geldt vergunningplicht voor het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren én het verstoren en het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van bedoelde diersoorten;
- er geldt ook vergunningplicht voor het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Dit is vastgelegd in artikel 11.46 van het Bal.

Andere (nationaal) beschermde soorten:

- er geldt vergunningplicht voor het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten zoals genoemd in bijlage IX, onder A van het Bal;
- vergunningplicht geldt ook voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van de hiervoor bedoelde dieren;
- vergunningplicht geldt ook voor het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B van het Bal.

Dit is vastgelegd in artikel 11.54 van het Bal.

De vergunningplicht zoals hiervoor benoemd is niet absoluut. Het verbod om zonder omgevingsvergunning bepaalde handelingen uit te voeren bestaat niet als er voor bepaalde handelingen of activiteiten een vrijstelling is verleend. Dergelijke vrijstellingen kunnen landelijk gelden en worden door de Minister vastgesteld. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening ook bepaalde vrijstellingen verlenen. Deze vrijstellingen verschillen per provincie.

Er bestaan ook andere wetsinstrumenten die een vergunningplicht uitsluiten. Dit kan doordat bepaalde activiteiten zijn opgenomen in een programma, of dat de handelingen worden uitgevoerd op grond van een aangewezen gedragscode. Wanneer dit aan de orde is wordt dit verderop in het rapport toegelicht.

Tot slot gelden onder de Omgevingswet een aantal (nieuwe en uitgebreide) specifieke zorgplichtbepalingen. Deze worden in paragraaf 3.3 toegelicht. Belangrijk is dat vanaf 2024 ook een specifieke zorgplicht geldt voor soorten die op een Nederlandse Rode lijst zijn geplaatst. Deze zorgplicht heeft tot gevolg dat ook vooraf moet worden nagegaan of er een kans is dat één of meer van deze Rode lijst-soorten binnen of in de directe omgeving van het plangebied kunnen voorkomen. Dit voor zover het om soorten gaan die niet al onder het hiervoor beschreven beschermingsregime vallen en waarvoor vergunningplicht geldt in geval van handelingen met schadelijke gevolgen. Voor deze Rode lijst-soorten is in hoofdstuk 5 een eigen paragraaf opgenomen.

Voor iedere activiteit, handeling, ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot vergunningplicht, of dat mogelijk een vrijstelling van deze vergunningplicht geldt. Maar ook of er mogelijk een specifieke zorgplicht van toepassing kan zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet.

3.3 Zorgplichten

Algemene zorgplicht
In artikel 1.7 van de Omgevingswet is opgenomen dat iedereen die weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving:

- alle maatregelen moet nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- als die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, moet hij die gevolgen zoveel mogelijk beperken en ongedaan maken;
- als de gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, moet hij die activiteit achterwege laten voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd.

Daarnaast is in artikel 1.7a van de Omgevingswet ook een algemeen verbod opgenomen. Daarin is vastgelegd dat het verboden is om een activiteit te verrichten of na te laten als daardoor aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving (dreigen te) ontstaan. Het betekent bijvoorbeeld dat het verboden is onnodig dieren en planten te doden, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

Verder is het op grond van artikel 2.1 van de Wet dieren verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen. Dat geldt ook voor in het wild levende dieren.

Specifieke zorgplichten
Naast deze algemene zorgplichten gelden vanaf 2024 ook een aantal specifieke zorgplichten (artikel 4.3 van de Omgevingswet).

Deze specifieke zorgplichten in relatie tot natuur staan in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Flora- en fauna-activiteiten
Voor dit plan zijn de in artikel 11.27 van het Bal opgenomen specifieke zorgplichten voor het uitvoeren van Flora- en fauna-activiteiten van belang.

Samengevat komen deze zorgplichten op het volgende neer:
Een ieder die een activiteit wil gaan uitvoeren en waarbij hij of zij weet, of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden of soorten dan is hij/zij verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen of zelfs de activiteit niet uit te voeren. Is er toch noodzaak voor deze activiteit en kunnen de nadelige gevolgen niet geheel worden voorkomen dan moet er voor gezorgd worden die gevolgen zoveel mogelijk worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Meer specifiek geldt een plicht om:
voorafgaand aan de activiteit na te (laten) gaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op of nabij de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid daarvan:
- van nature in Nederland in het wild levende vogels;
- van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn;
- dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX bij het Bal of in de (Nederlandse) Rode lijsten; en
- voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;

Wanneer dit het geval is dient de initiatiefnemer op objectieve wijze (laten) vaststellen dat nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten. Kan dat niet dan zal moeten worden nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten en moet er (aantoonbaar) passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen, wordt gemonitord of de maatregelen werken en worden zo nodig herstelmaatregelen uitgevoerd.

3.4 Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming (toetsing Natura 2000-activiteit) worden binnen de Omgevingswet de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten of projecten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Essentieel is dat vergunningplicht geldt als uit een Natura 2000-toets volgt dat activiteiten een verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied.

Net als bij soorten zijn er ook in de wet mogelijkheden om van deze vergunningplicht af te wijken wanneer de bepaalde activiteit is vastgelegd in een programma, de provinciale omgevingsverordening of ministeriële regeling. Dit is vastgelegd in paragraaf 11.1.2 van het Bal.

Een Natura 2000-toets is een separate toets en is geen onderdeel van deze quickscan.

3.5 Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van een boom of bomen uit een houtopstand is niet zomaar toegestaan onder de Omgevingswet. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder houtopstand wordt verstaan:

- iedere zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend.

De gemeente stelt de grenzen van de 'bebouwingscontour houtkap' bij besluit vast. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en maatwerkvoorschrift. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwingscontour houtkap. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel geldt er geen meld- en herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwingscontour houtkap;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
    - wegbeplantingen;
    - beplantingen langs waterwegen, en
    - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
    - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
    - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
    - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 10 are, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De provincie kan middels een maatwerkvoorschrift een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan met een maatwerkvoorschrift afwijken van de Rijksregels over vellen en herbeplanten. Dit hangt ervan af of hiervoor een provinciale

verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning van de gemeente nodig. Het aanvragen van deze omgevingsvergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar worden gedaan.

Voor onderstaande houtopstanden geldt geen melding- en herplantplicht:

- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

3.6 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. In of in de directe nabijheid van het NNN geldt het ‘nee, tenzij’- principe. In principe zijn geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Een toetsing aan het natuurbeleid is alleen noodzakelijk als de ontwikkeling in strijd is met het omgevingsplan. In een aantal provincies kent het natuurbeleid externe werking of zijn bepalingen opgenomen waaraan het omgevingsplan dient te voldoen. Dit is vastgelegd in de provinciale Omgevingsverordening. Daar waar dit aan de orde is wordt dit in de volgende hoofdstukken toegelicht.

4 Methode

4.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna);
- de flora- en faunadatabase van Eelerwoude. Eelerwoude heeft meerdere onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken is opgeslagen in deze database;
- navraag bij verschillende personen met kennis van het gebied, B. Haamberg, H. Ruiter en L. Oudjans.

4.3 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door C. Oldenburger uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (Zie Kader – Ecologisch deskundige). Het veldbezoek is uitgevoerd op 12 juni bij 12°C, bewolkt weer en windkracht 2 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt het natuurbeschermingsrecht, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

5 Resultaten en bevindingen

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. In paragraaf 5.2 worden de waarnemingen en resultaten vermeld van soorten waarvoor onder de Omgevingswet mogelijk een vergunningsplicht (of vrijstelling) geldt.

In paragraaf 5.3 worden de waarnemingen en resultaten vermeld van aangetroffen of mogelijk aan te treffen soorten die niet specifiek beschermd zijn op basis van de (verbods)artikelen zoals opgenomen in de artikelen 11.37, 11.46 of 11.54 van het Bal maar die op een Nederlandse Rode lijst zijn vermeld en waarvoor een specifieke zorgplicht geldt.

5.2 Beschermde soorten

5.2.1 Planten

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied verschillende plantensoorten aangetroffen. Het gaat hier om algemene soorten van (stroomdal)graslanden, natte laagten en bossen. Het verschil in de gebieden was variabel en gaf duidelijke indicaties van nattere gebieden. Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. In de omgeving is de enige beschermde plantensoort drijvende waterweegbree (NDFF, 2024), en gezien de verschillende voedselarme waterelementen welke aanwezig zijn in het gebied is het mogelijk dat deze soort binnen het plangebied een groeiplaats heeft. Met name het moerasgebied is geschikt voor drijvende waterweegbree. Hier is naar gekeken, tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van deze soort, echter was het water niet op elke plek goed zichtbaar vanwege regenval. Hierdoor is het mogelijk is dat er een groeiplek niet is gezien. Indien een groeiplaats aanwezig is en hier graaf- of andere werkzaamheden worden uitgevoerd, is negatief effect niet geheel uit te sluiten. Een omgevingsvergunning in het kader van flora en fauna activiteiten is in dit geval niet van toepassing indien er volgens een ecologisch werkprotocol wordt gewerkt waarbij de groeiplaatsen worden gehandhaafd. Hierom is nader onderzoek niet van toepassing.
In het plangebied is dotterbloem aanwezig. Deze soort is niet beschermd onder de Omgevingswet, echter is het in het kader van de zorgplicht van belang dat deze behouden blijft. De dotterbloem heeft een groeiplaats in de Galgengraven (afbeelding 13). Voor aanvang van de werkzaamheden dient deze groeiplaats te worden verplaatst.

Afbeelding 13: weergave van de locatie van dotterbloem.

Conclusie: Door mogelijke groeiplaatsen tijdens de werkzaamheden te behouden en te werken volgens een ecologisch werkprotocol en begeleiding is het aanvragen van een omgevingsvergunning niet aan de orde. Voor de werkzaamheden aan de waterelementen moet worden gewerkt volgens een ecologisch werkprotocol waarin specifiek wordt omschreven hoe mogelijke groeiplaatsen van drijvende waterweegbree worden behouden. Tevens wordt hierin opgenomen dat de dotterbloem wordt verplaatst naar een nieuwe groeiplaats.

Aanbevelingen: In het gebied wordt zaadmateriaal verzameld om te dienen als bronmateriaal voor de nieuw te enten stroomdalgraslanden. Het plan is om dit materiaal op te brengen om zo gebiedseigen plantmateriaal te verspreiden. Zeer waarschijnlijk is de aangewezen bronlocatie onvoldoende. Een advies is om uit het nabijgelegen natuurgebied Junner Koeland ook zaadmateriaal te verzamelen. Tevens wordt aangeraden om stukken in te richten als rogge- of graanakker. Dit zou een mooie toevoeging zijn voor de biodiversiteit en cultuurwaarde van het gebied.

5.2.2 Zoogdieren

Vleermuizen

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en mogelijk ook meervleermuis.

Verblijfplaatsen
Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (Kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;

- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Binnen het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten zoals laatvlieger of gewone dwergvleermuis zijn hierom uitgesloten. In één van de zomereiken in gebied J2 is een holte aanwezig, welke potentieel geschikt is voor vleermuizen (afbeelding 14). Het is mogelijk dat meer bomen geschikte holten (zoals ingerotte spechtengaten, loszittende stukken bast etc.) hebben, vanwege het blad aan de bomen was dit bij een groot aantal bomen moeilijk of niet zichtbaar. Indien bomen met dergelijke holten worden gekapt, is negatief effect op vleermuisverblijfplaatsen niet uit te sluiten. In de gebieden J1 en J2 worden bomen gekapt. Indien bomen met holten in het kapgebied aanwezig zijn moeten deze behouden blijven in verband met mogelijke vleermuisverblijfplaatsen. Dit wordt opgenomen in het ecologisch werkprotocol en onder ecologische begeleiding, om onbedoelde schade aan deze beschermde verblijfplaatsen te voorkomen.

Afbeelding 14: foto van de holte in een zomereik van gebied J2, met de locatie.

Foerageergebieden en vliegroutes

Verschillende delen van het plangebied zijn geschikt als onderdeel van een vliegroute of als foerageergebied. Gebiedselementen zoals bosranden worden gebruikt door vleermuizen om zich langs te verplaatsen. De waterelementen en gebieden langs beplanting bieden foerageermogelijkheid voor vleermuizen. Omdat de aanwezige waterelementen zoals de meander en het moerasgebied worden uitgebreid, wordt er meer foerageergebied gerealiseerd. Het is mogelijk dat deze elementen tijdelijk niet kunnen worden gebruikt indien

’s nachts gebruik wordt gemaakt van verlichting. Om verstoring te voorkomen mag uitsluitend overdag worden gewerkt. Dit wordt opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Conclusie: Voor gebieden J1 en J2 moet met een ecologisch werkprotocol worden gewerkt vanwege mogelijke vleermuisverblijfplaatsen. Werkzaamheden mogen uitsluitend overdag worden uitgevoerd om verstoring van foerageergebied en vliegroutes te voorkomen. Indien hier rekening mee wordt gehouden is nader onderzoek of het aanvragen van een omgevingsvergunning niet aan de orde.

Overige zoogdieren

Op basis van de systematiek van de Omgevingswet (zie hoofdstuk 3) geldt dat voor de in de wet benoemde soorten of soortgroepen – in geval van schade, verstoring of vernieling van vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen een vergunningplicht geldt. Op deze vergunningplicht gelden een aantal uitzonderingen. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening een vrijstelling van vergunningplicht bepalen.

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt
In de omgevingsverordening van de provincie Overijssel is voor de volgende (mogelijk) in het plangebied voorkomende soorten een vrijstelling van vergunningplicht opgenomen voor ruimtelijke inrichting: haas, konijn, ree, vos en diverse algemene (spits)muizen.

Soorten waarvoor <u>geen</u> vrijstelling van vergunningplicht geldt
Beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals eekhoorn, egel, hermelijn, bunzing, wezel, steenmarter, boommarter, otter en das kunnen gebruik maken van het plangebied.

Eekhoorn
Eekhoorn is een soort die gebruikt maakt van bomen en bossen als leefgebied. De bosgebieden binnen het plangebied zijn geschikt voor deze soort. Er zijn geen bladnesten of holten aangetroffen welke potentieel in gebruik waren als verblijfplaats voor eekhoorn. De kap van de bomen in gebieden J1 en J2 kan mogelijk leefgebied van eekhoorn weghalen, echter is dit van dusdanig kleine aard dat voldoende leefgebied behouden blijft. Soortspecifieke maatregelen voor eekhoorn worden in eerste instantie niet noodzakelijk geacht. Mochten er tijdens de werkzaamheden nesten van eekhoorn aanwezig zijn, worden deze bomen gemarkeerd en gehandhaafd. Wanneer met deze werkwijze rekening wordt gehouden is nader onderzoek of het aanvragen van een omgevingsvergunning niet noodzakelijk.

Boommarter

Het is mogelijk dat boommarter gebruik maakt van de bossen in het plangebied. In de omgeving zijn waarnemingen gedaan van boommarter (NDFF, 2024), echter niet binnen het plangebied. Vanwege de beperkte leeftijd van de aanwezige bomen binnen het plangebied wordt niet verwacht dat boommarter gebruik maakt van deze bossen, echter is het niet geheel uit te sluiten. In de bomen welke in J1 en J2 aanwezig zijn, zijn geen holten aanwezig met een holte groot genoeg voor boommarter (veelal zijn de bomen hier niet oud genoeg voor), waardoor verblijfplaatsen zijn uit te sluiten. Hiermee is tevens negatief effect op deze verblijfplaatsen uitgesloten. Mochten tijdens de werkzaamheden geschikte holten worden gevonden, dienen deze bomen gemarkeerd en behouden te worden. Wanneer met deze werkwijze rekening wordt gehouden is nader onderzoek of het aanvragen van een omgevingsvergunning niet noodzakelijk.

Steenmarter
Steenmarter maakt gebruik van rommelhoekjes, schuurtjes en dicht struweel voor verblijfplaatsen. Bij de volkstuintjes van deelgebied 4 is hier de mogelijkheid voor. Bij het verwijderen van de volkstuinen is negatief effect op mogelijke verblijfplaatsen van steenmarter niet uit te sluiten. Een omgevingsvergunning is hier niet van toepassing, gezien de werkzaamheden in het kader van Natura 2000-gebieden natuurherstel zijn. Het is noodzakelijk dat maatregelen voor steenmarter worden opgenomen in het werkprotocol en worden uitgevoerd onder ecologische begeleiding.

Egel en kleine marterachtigen
De kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel, en de egel gebruiken dicht struweel en hagen als onderdeel van hun leefgebied. Deze soorten kunnen op verschillende plekken binnen het plangebied voorkomen. Mogelijk zijn er verblijfplaatsen aanwezig. Tijdelijk negatief effect op leefgebied of verblijfplaatsen is niet uit te sluiten als struweel wordt weggehaald. Werkzaamheden zoals het weghalen van struweel moeten worden uitgevoerd volgens een ecologisch werkprotocol en ecologische begeleiding.

Otter
Rondom het plangebied zijn veelvuldig waarnemingen gedaan van otter (NDFF, 2024). Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van otter gevonden. De kans is groot dat deze soort regelmatig gebruik maakt van de watergangen aan de westkant van het plangebied, gezien deze in contact staan met de Vecht. Verblijfplaatsen van otter kunnen aanwezig zijn. Tijdens de werkzaamheden aan deze twee watergangen moet, ter voorkoming van schade aan otters die hier mogelijk aanwezig zijn of verblijfplaatsen hebben, gewerkt worden volgens een werkprotocol. Zoals het geval is bij de eerder genoemde soorten, is hier een vergunning niet van toepassing.

Das
In het bosgebied oostelijk van gebieden J1 en J2 zijn wissels gevonden, vermoedelijk van das. Er is hier specifiek gezocht naar een dassenburcht, deze is niet gevonden. In de omgeving zijn meerdere dassenburchten actief, waarvan één binnen het plangebied, en meerdere buiten het plangebied (afbeelding 15). Er moet worden gezorgd dat de werkzaamheden geen negatief effect hebben op de dassenburcht. Specifiek gaat het om graaf- en kapwerkzaamheden welke een risico kunnen vormen voor de dassenburcht. Voor das worden soort specifieke maatregelen opgenomen ter voorkoming van negatief effect. Soort specifieke maatregelen worden vastgelegd in het ecologisch werkprotocol. Op hoofdlijnen zijn dit het uitvoeren van werkzaamheden buiten de kwetsbare perioden van de das wanneer deze zich binnen 20 meter van de burcht bevinden (1 juli – 1 december), het aanpassen van werkwijzen om verstoring zo veel mogelijk te beperken en eventueel het faseren van de werkzaamheden. Exacte maatregelen worden opgenomen in het werkprotocol.

Afbeelding 15: weergave van één van de dassenburchten.

Conclusie: voor eekhoorn, boommarter, steenmarter, egel, kleine marterachtigen, otter en das moeten soortspecifieke maatregelen worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol. Ook wordt hier gewerkt met ecologische begeleiding. Gezien de werkzaamheden ten behoeve van Natura 2000 herstelwerkzaamheden zijn, is een omgevingsvergunning niet van toepassing.

5.2.3 Vogels

Alle vogels zijn als soort beschermd onder de Omgevingswet. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Jaarrond beschermde nesten
Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Verschillende jaarrond beschermde vogels zijn waargenomen en kunnen binnen het plangebied broeden: boerenzwaluw, buizerd, havik, sperwer en ooievaar. Er is gelet op horsten of aanwijzingen (braakballen, prooiresten etc.) van de jaarrond beschermde vogelsoorten, het enige jaarrond beschermde nest dat is waargenomen, is het bezette ooievaarsnest tussen gebieden 2 en 3 (afbeelding 16). Op en rondom dit nest worden geen werkzaamheden uitgevoerd, waardoor negatief effect hierop uit te sluiten is. Bij de volkstuinen specifiek is gelet op mogelijke nesten van gebouwbewonende soorten zoals de boerenzwaluw, huismus etc. Vanwege de zeer minimale grootte en bouw van deze schuurtjes worden nesten van deze soorten uitgesloten. Beide soorten waren hier ten tijde van het veldbezoek ook niet aanwezig. Hierom word negatief effect op nesten van jaarrond beschermde vogelsoorten uitgesloten. Mochten tijdens de werkzaamheden nesten aanwezig zijn, worden deze in het veld gemarkeerd en gehandhaafd.

Afbeelding 16: weergave van de ligging van het ooievaarsnest. Aan de noordkant de volkstuinen.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving

Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. In deze situatie zijn verschillende vogelsoorten aangetroffen waarvan de functionele leefomgeving (zie Kader – functionele leefomgeving) jaarrond beschermd is. Het gaat om soorten als blauwe reiger, bonte vliegenvanger, gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger, boomkruiper, oeverzwaluw, spreeuw, veldleeuwerik, zwarte roodstaart etc. Het is mogelijk dat leefgebied of nestplaatsen worden verwijderd. Er zijn in de omgeving voldoende alternatieve nestmogelijkheden en leefgebied aanwezig. Genoemde soorten zijn bovendien goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een omgevingsvergunning is om deze redenen dan ook niet aan de orde, mits er wordt gewerkt volgens een ecologisch werkprotocol.

Kader – Functionele leefomgeving

De functionele leefomgeving van een nest en rustplaats is de omgeving van die plaatsen die nodig is om ze als zodanig te laten functioneren. Een nest kan alleen succesvol functioneren als er voldoende habitat van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen voortplanten. Het hele proces van eieren leggen tot en met het opgroeien van de jongen, schuilen en slapen moet er plaats kunnen vinden. Voor de huismus zijn enkele voorbeelden winterharde struiken, droge zandige plekken en een waterbron met dichtbij dekkingsmogelijkheden. Voor soorten met een jaarrond beschermde neststatus geldt dat het omliggende habitat ook van afdoende kwaliteit moet blijven voor het nest om te functioneren. Daarnaast kunnen er zwaarwegende redenen van ecologische aard zijn die bepalen dat een nest én de functionele leefomgeving jaarrond beschermd zijn. Afhankelijk van de lokale staat van instandhouding en de verdere kwaliteit van het leefgebied kunnen elementen die cruciaal zijn voor het nestsucces beschermd zijn.

Overige (broed)vogels
De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van natuurgebieden en agrarisch gebied. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruikmaken van het plangebied; gele kwikstaart, koolmees, merel, braamsluiper, grasmus, bosrietzanger, kleine karekiet, gaai, ekster, roodborst, boomklever, tjiftjaf, fitis, zwartkop, grauwe klauwier, tuinfluiter, winterkoning etc. Werkzaamheden moeten worden uitgevoerd buiten het broedseizoen. Het broedseizoen is globaal van 1 maart tot 15 juli, echter zijn nesten ook buiten deze periode beschermd. Ecologische begeleiding en het werken volgens een ecologisch werkprotocol zijn noodzakelijk.

Conclusie: werkzaamheden moeten worden uitgevoerd onder ecologische begeleiding en volgens een ecologisch werkprotocol. Tevens moet er worden gewerkt buiten het broedseizoen (1 maart tot 15 juli).

5.2.4 Reptielen

Beschermde reptielen, zoals adder, levendbarende hagedis en ringslang zijn in de omgeving van het plangebied waargenomen (NDFF, 2024). Het is mogelijk dat levendbarende hagedis en ringslang gebruik maken van het plangebied. In het bosgebied bij J1 en J2 is een dikke strooisellaag, er zijn geschikte overwinteringsplekken voor levendbarende hagedis. Negatief effect bij graaf- en kapwerkzaamheden is op voorhand niet uit te sluiten. Een omgevingsvergunning is niet van toepassing omdat het gaat om natuurbeheer-werkzaamheden in beschermd gebied, echter is het van belang dat soortspecifieke maatregelen worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol en gewerkt wordt met ecologische begeleiding.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een vergunning zijn niet van toepassing, echter dienen voor levendbarende hagedis en ringslang maatregelen te worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol en ecologische begeleiding.

5.2.5 Amfibieën

Op basis van de systematiek van de Omgevingswet (zie hoofdstuk 3) geldt dat voor de in de wet benoemde amfibieën – in geval van schade, verstoring of vernieling van vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen een vergunningplicht geldt. Op deze vergunningplicht gelden een aantal uitzonderingen. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening een vrijstelling van vergunningplicht bepalen.

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt
In de omgevingsverordening van de provincie Overijssel is voor de volgende (mogelijk) in het plangebied voorkomende amfibieën een vrijstelling van vergunningplicht opgenomen voor ruimtelijke inrichting: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en bastaardkikker. Deze soorten kunnen de waterelementen in het plangebied gebruiken als voortplantingsbiotoop.

Soorten waarvoor <u>geen</u> vrijstelling van vergunningplicht geldt
Beschermde soorten amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals knoflookpad en rugstreeppad, zijn waargenomen in (de omgeving van) het plangebied (NDFF, 2024). In het gehele gebied zijn verschillende voortplantingswateren bekend van knoflookpad. Ook is het plangebied uitermate geschikt als landbiotoop. Om te voorkomen dat de werkzaamheden onbedoeld negatief effect hebben op de populatie knoflookpad dienen maatregelen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Negatief effect is niet uit te sluiten wanneer hier graafwerkzaamheden worden uitgevoerd. Ter voorkoming van schade aan mogelijke populaties van knoflookpad of rugstreeppad, moeten maatregelen worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol, en er moet worden gewerkt onder ecologische begeleiding.

Conclusie: de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd onder een ecologisch werkprotocol, ter voorkoming van schade aan de aanwezige beschermde soorten. Ook moet worden gewerkt onder ecologische begeleiding.

5.2.6 Vissen

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen gedaan van grote modderkruiper. Ook in de watergangen aan de westkant en in het water bij het moerasgebied zijn waarnemingen gedaan. Deze beschermde vis maakt gebruik van ondiepe wateren met een dikke modderlaag en voldoende waterplanten als leefgebied. Dit maakt dat de watergangen en poelen binnen het gebied (hoofdzakelijk het moerasgebied en de twee watergangen aan de westkant van het plangebied) geschikt zijn voor deze soort. Bij werkzaamheden aan waterelementen moet werken gewerkt volgens een ecologisch werkprotocol en met ecologische begeleiding. Indien dit wordt gedaan is een nader onderzoek of een omgevingsvergunning niet van toepassing.

Conclusie: De werkzaamheden aan watergangen moeten ten behoeve van de grote modderkruiper worden uitgevoerd volgens een ecologisch werkprotocol met ecologische begeleiding. Indien dit wordt gedaan is nader onderzoek of een omgevingsvergunning niet van toepassing.

5.2.7 Ongewervelden

Soorten als beekrombout, grote vos, grote weerschijnvlinder, kommavlinder en sleedoornpage zijn aanwezig in de omgeving van het plangebied (NDFF, 2024).

Beekrombout is een soort welke zich voortplant in verschillende typen stromend water, zoals beken, kanalen of rivieren. De watergang oostelijk van gebied 3 zou hier mogelijk in kunnen voorzien. De andere waterelementen zijn veelal stilstaand water, wat maakt dat deze ongeschikt zijn als voortplantingswater. Wanneer aan de Vecht oevers wordt gewerkt moet er rekening mee worden gehouden dat hier beekrombout kan voorkomen. Specifiek betekent dit dat moet worden gewerkt volgens een ecologisch werkprotocol en met ecologische begeleiding. Op die manier is negatief effect te voorkomen, en is een omgevingsvergunning niet noodzakelijk.

Voor de grote vos (waardplanten zijn populier, iep, sleedoorn, wilg), grote weerschijnvlinder (waardplant is wilg), sleedoornpage (sleedoorn) en kommavlinder (struisgras, buntgras en zwenkgras) zijn er verschillende plekken binnen het plangebied welke geschikt zijn als voortplantingsgebied. De waardplanten van deze soorten dienen behouden te blijven. Dit wordt opgenomen in het ecologisch werkprotocol, en volgens ecologische begeleiding.

Conclusie: bij werkzaamheden aan de oever van de Vecht moet ten behoeve van beekrombout worden gewerkt volgens een werkprotocol en met ecologische begeleiding. Ditzelfde is het geval als er waardplanten van grote vos (populier, iep, sleedoorn, wilg), grote weerschijnvlinder (Wilg) of kommavlinder (struisgras, buntgras, zwenkgras) worden verwijderd.

5.3 Overige (Rode Lijst) soorten

Naar aanleiding van het veldbezoek en het bureauonderzoek zijn, naast de eerder beschreven soorten of soortgroepen in en rond het plangebied nog een aantal andere soorten te verwachten[1]. Het gaat voor deze soorten om een kans dat deze in het plangebied kunnen worden aangetroffen. Voor deze soorten geldt geen

[1] De opsomming in deze paragraaf is gebaseerd op informatie uit het NDFF of bij Eelerwoude bekende informatie of gedane waarnemingen tijdens het veldbezoek. Het kan niet worden uitgesloten dat bepaalde soorten niet zijn opgemerkt, of ten tijde van het veldbezoek niet aanwezig waren of waarvan geen algemeen beschikbare informatie over voorkomen in of rond het plangebied bekend is. Op basis van de zorgplichtbepalingen blijft initiatiefnemer of uitvoerder (een ieder) zelf verantwoordelijk om vooraf na te gaan of bepaalde soorten die op een rode lijst zijn geplaatst nadelige gevolgen kunnen ondervinden door de uit te voeren activiteit. Is dit het geval dan is degene ook wettelijk verplicht alles te doen wat in zijn of haar macht ligt om deze nadelige gevolgen te voorkomen of – indien dat niet meer mogelijk is – deze gevolgen te niet te doen of te mitigeren. Het niet naleven van deze zorgplicht kan bestuursrechtelijk worden gehandhaafd.

vergunningplicht. Wel is het aan zowel initiatiefnemer alsook de uitvoerders om vooraf na te gaan of de ingrepen gevolgen kunnen hebben voor aangetroffen soorten.

Naam	**Soortgroep**	**Rode lijst**
Vierlijneendagsvlieg	Geleedpotigen – Insecten	Ernstig Bedreigd
Zompsprinkhaan	Geleedpotigen - Insecten, Sprinkhanen en krekels	Kwetsbaar
Bruin blauwtje	Insecten – Dagvlinders	Gevoelig
Bruine vuurvlinder	Insecten – Dagvlinders	Kwetsbaar
Geelsprietdikkopje	Insecten – Dagvlinders	Bedreigd
Kleine parelmoervlinder	Insecten – Dagvlinders	Kwetsbaar
Noordse glazenmaker	Insecten – Libellen	Kwetsbaar
Geelbandwimperzweefvlieg	Insecten - Vliegen en Muggen	Gevoelig
Gewoon platvoetje	Insecten - Vliegen en Muggen	Gevoelig
Hommelmallota	Insecten - Vliegen en Muggen	Kwetsbaar
Bonte wespbij	Insecten - Wespen, Bijen en Mieren	Kwetsbaar
Heidewespbij	Insecten - Wespen, Bijen en Mieren	Kwetsbaar
Kleine bonte wespbij	Insecten - Wespen, Bijen en Mieren	Ernstig Bedreigd
Gebogen rendiermos	Korstmossen	Kwetsbaar
Gewoon kraakloof	Korstmossen	Kwetsbaar
Gewoon schorsmos	Korstmossen	Gevoelig
Sierlijk rendiermos	Korstmossen	Kwetsbaar
Varkenspootje	Korstmossen	Kwetsbaar
Apothekerswasplaat	Schimmels	Ernstig Bedreigd
Appelboomkaaszwam	Schimmels	Kwetsbaar
Echte tolzwam	Schimmels	Gevoelig
Elfenwasplaat	Schimmels	Gevoelig
Fraaie knotszwam	Schimmels	Kwetsbaar
Geelvoetwasplaat	Schimmels	Ernstig Bedreigd
Gele knotszwam	Schimmels	Gevoelig
Gele ridderzwam	Schimmels	Bedreigd
Gele wasplaat, incl. Oranje wasplaat	Schimmels	Kwetsbaar
Geurende wasplaat	Schimmels	Bedreigd
Gezoneerde vlekplaat	Schimmels	Kwetsbaar
Granaatbloemwasplaat	Schimmels	Ernstig Bedreigd
Grauwe barsthoed	Schimmels	Bedreigd
Grauwe sikkelkoraalzwam	Schimmels	Gevoelig
Grauwe wasplaat	Schimmels	Kwetsbaar
Hanenkam	Schimmels	Gevoelig
Heidekleefsteelmycena	Schimmels	Kwetsbaar
Honingwasplaat	Schimmels	Kwetsbaar
Kleefsteelstropharia	Schimmels	Gevoelig
Kleine bloedsteelmycena	Schimmels	Gevoelig
Kleine grauwkop	Schimmels	Gevoelig

Kogelwerper	Schimmels	Gevoelig
Kussenvormige kogelzwam	Schimmels	Gevoelig
Ongesteelde krulzoom	Schimmels	Kwetsbaar
Pagemantel	Schimmels	Kwetsbaar
Papegaaizwammetje	Schimmels	Gevoelig
Rafelige parasolzwam	Schimmels	Bedreigd
Rondsporige heidesatijnzwam	Schimmels	Gevoelig
Scharlaken wasplaat	Schimmels	Bedreigd
Sikkelkoraalzwam	Schimmels	Kwetsbaar
Slijmwasplaat	Schimmels	Kwetsbaar
Sneeuwzwammetje	Schimmels	Gevoelig
Sombere wasplaat	Schimmels	Kwetsbaar
Sterspoorsatijnzwam	Schimmels	Gevoelig
Tepelparasolzwam	Schimmels	Kwetsbaar
Verblekende knotszwam	Schimmels	Kwetsbaar
Voorjaarskluifzwam	Schimmels	Bedreigd
Weidewasplaat	Schimmels	Kwetsbaar
Witbruine ridderzwam	Schimmels	Kwetsbaar
Elzenspeldje	Schimmels, Korstmossen	Gevoelig
Blauwe knoop	Vaatplanten	Gevoelig
Bolderik	Vaatplanten	Kwetsbaar
Borstelgras	Vaatplanten	Gevoelig
Donkergroene basterdwederik	Vaatplanten	Kwetsbaar
Echte guldenroede	Vaatplanten	Kwetsbaar
Engelse alant	Vaatplanten	Kwetsbaar
Gewone agrimonie	Vaatplanten	Gevoelig
Grasklokje	Vaatplanten	Bijna bedreigd
Gewone vleugeltjesbloem	Vaatplanten	Kwetsbaar
Grondster	Vaatplanten	Kwetsbaar
Hondsviooltje	Vaatplanten	Gevoelig
Jeneverbes	Vaatplanten	Gevoelig
Kamgras	Vaatplanten	Gevoelig
Kattendoorn	Vaatplanten	Gevoelig
Kleine bevernel	Vaatplanten	Kwetsbaar
Kleine tijm	Vaatplanten	Bedreigd
Korenbloem	Vaatplanten	Gevoelig
Kruipbrem	Vaatplanten	Kwetsbaar
Noordse zegge	Vaatplanten	Kwetsbaar
Polei	Vaatplanten	Kwetsbaar
Rapunzelklokje	Vaatplanten	Kwetsbaar
Steenanjer	Vaatplanten	Kwetsbaar
Stekelbrem	Vaatplanten	Gevoelig
Tweestijlige meidoorn	Vaatplanten	Kwetsbaar
Veldsalie	Vaatplanten	Kwetsbaar
Voorjaarsganzerik	Vaatplanten	Bedreigd
Voorjaarszegge	Vaatplanten	Kwetsbaar

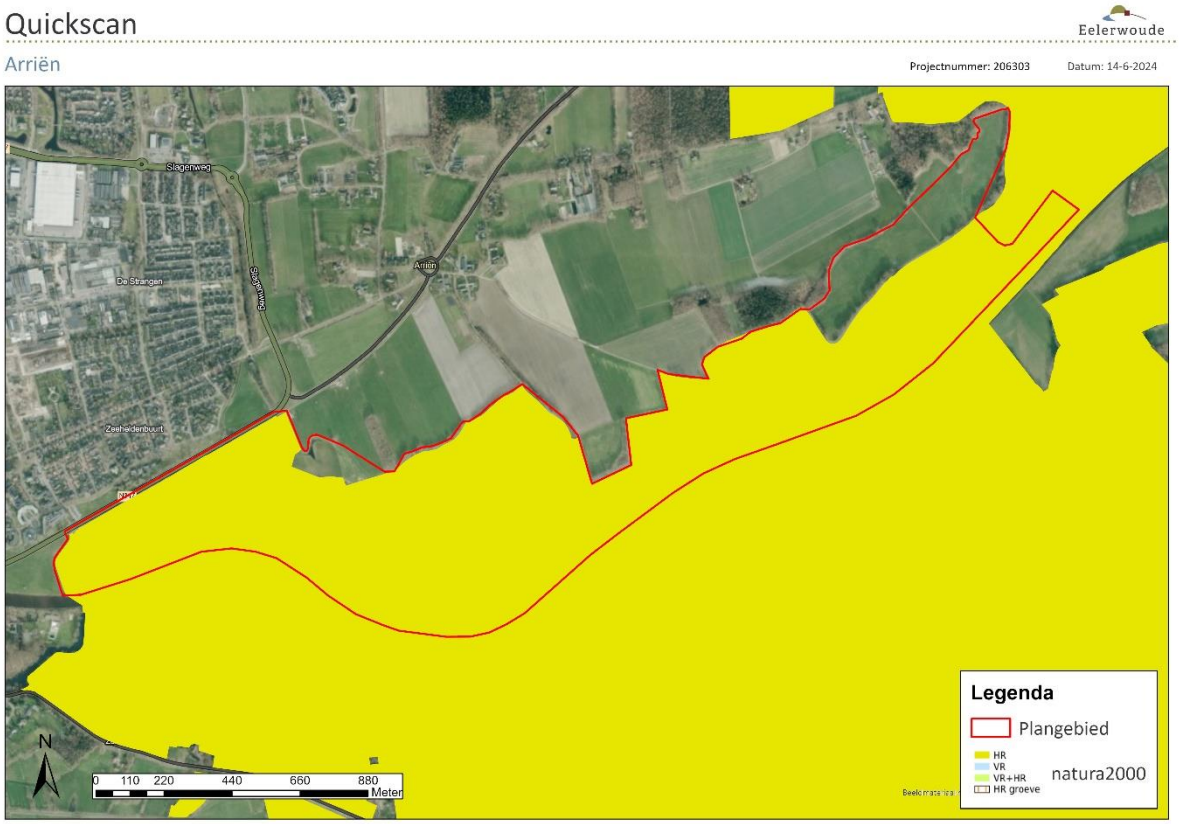
Waterscheerling	Vaatplanten	Kwetsbaar
Wilde gagel	Vaatplanten	Gevoelig
Wilde kievitsbloem	Vaatplanten	Bedreigd
Kopvoorn	Vissen	Kwetsbaar
Rivierdonderpad	Vissen	Kwetsbaar
Dwerg-korfslak	Weekdieren, Land- en zoetwatermollusken	Kwetsbaar

In het kader van de specifieke zorgplicht moeten bovenstaande soorten zo veel mogelijk worden gespaard. Dit wordt gedaan door geen graaf- of plagwerkzaamheden uit te voeren op plekken waar grasklokje, kleine- en grote tijm, kattendoorn, kleine bevernel, steenanjer etc. aanwezig zijn. Verdere maatregelen worden opgenomen in het ecologisch werkprotocol.

5.4 Gebiedsbescherming

Niet stikstof-gerelateerde effecten:
Het plangebied is onderdeel van het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden Regge gebied (afbeelding 17) (Aerius, 2024). De werkzaamheden zijn in het kader van Natura 2000-herstel ten behoeve van de doelstellingen voor dit N2000 gebied en dus vrijgesteld. Toetsing is hierom niet aan de orde.

Stikstof-gerelateerde effecten
De werkzaamheden zijn in het kader van Natura 2000-herstel ten behoeve van de doelstellingen voor dit N2000 gebied, en deze zijn dus vrijgesteld. Toetsing aan het natuurbeleid is hierom niet aan de orde.

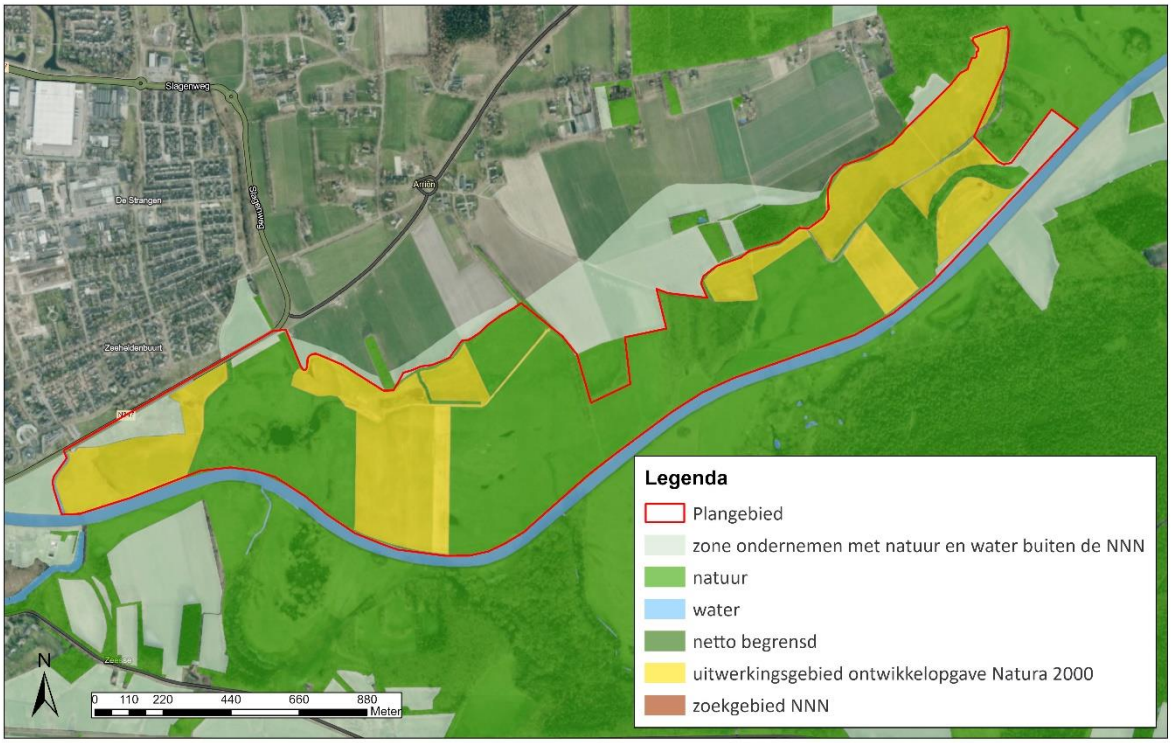
Afbeelding 17: Ligging van Natura 2000-gebieden.

5.5 Houtopstanden

Binnen het plangebied worden ten behoeve van Natura 2000-beheer bomen gekapt. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel geldt er geen meld- en herplantplicht.

5.6 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt grotendeels in NNN (afbeelding 18). Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN. Van afname van areaal is geen sprake, tevens worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN significant aantasten. Daarnaast wordt het omgevingsplan niet gewijzigd. Een toetsing aan het NNN-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Afbeelding 18: Ligging van NNN gebieden.

6 Effecten, conclusies en aanbevelingen

6.1 Beschermde soorten

In dit hoofdstuk worden eventuele effecten, op beschermde en vrijgestelde soorten, op beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland) en houtopstanden, als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling beschreven. Tevens wordt de uitvoerbaarheid en haalbaarheid van de plannen beoordeeld. Tot slot worden adviezen gegeven om de plannen natuurinclusiever te ontwikkelen, inrichten en beheren.

6.1.1 Soorten waarvoor vergunningplicht geldt

Met de volgende soorten en/of soortgroepen dient rekening te worden gehouden.

Planten

Conclusie

Door mogelijke groeiplaatsen tijdens de werkzaamheden te behouden en te werken volgens een ecologisch werkprotocol en begeleiding is het aanvragen van een omgevingsvergunning niet aan de orde. Voor de werkzaamheden aan de waterelementen moet worden gewerkt volgens een ecologisch werkprotocol waarin specifiek wordt omschreven hoe mogelijke groeiplaatsen van drijvende waterweegbree worden behouden. Tevens wordt hierin opgenomen dat de dotterbloem wordt verplaatst naar een nieuwe groeiplaats.

Aanbevelingen

In het gebied wordt zaadmateriaal verzameld om te dienen als bronmateriaal voor de nieuw te enten stroomdalgraslanden. Het plan is om dit materiaal op te brengen om zo gebiedseigen plantmateriaal te verspreiden. Zeer waarschijnlijk is de aangewezen bronlocatie onvoldoende. Een advies is om uit het nabijgelegen natuurgebied Junner Koeland ook zaadmateriaal te verzamelen. Tevens wordt aangeraden om stukken in te richten als rogge- of graanakker. Dit zou een mooie toevoeging zijn voor de biodiversiteit en cultuurwaarde van het gebied.

Vleermuizen

Voor gebieden J1 en J2 moet met een ecologisch werkprotocol worden gewerkt vanwege mogelijke vleermuisverblijfplaatsen. Werkzaamheden mogen uitsluitend overdag worden uitgevoerd om verstoring van foerageergebied en vliegroutes te voorkomen. Indien hier rekening mee wordt gehouden is nader onderzoek of het aanvragen van een omgevingsvergunning niet aan de orde.

Overige zoogdieren

Voor eekhoorn, boommarter, steenmarter, egel, kleine marterachtigen, otter en das moeten soort specifieke maatregelen worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol. Ook wordt hier gewerkt met ecologische begeleiding. Gezien de werkzaamheden ten behoeve van Natura 2000 herstelwerkzaamheden zijn, is een omgevingsvergunning niet van toepassing.

Broedvogels

Werkzaamheden moeten worden uitgevoerd onder ecologische begeleiding en volgens een ecologisch werkprotocol. Tevens moet er worden gewerkt buiten het broedseizoen (1 maart tot 15 juli).

Reptielen

Nader onderzoek of het aanvragen van een vergunning zijn niet van toepassing, echter dienen voor levendbarende hagedis en ringslang maatregelen te worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol en ecologische begeleiding.

Amfibieën
Alle werkzaamheden moeten worden uitgevoerd onder een ecologisch werkprotocol, ter voorkoming van schade aan de aanwezige beschermde amfibieën. Ook moet hier worden gewerkt volgens ecologische begeleiding.

Vissen
De werkzaamheden aan watergangen moeten ten behoeve van de grote modderkruiper worden uitgevoerd volgens een ecologisch werkprotocol met ecologische begeleiding. Indien dit wordt gedaan is nader onderzoek of een omgevingsvergunning niet van toepassing.

Ongewervelden
Bij werkzaamheden aan de oever van de Vecht moet ten behoeve van beekrombout worden gewerkt volgens een werkprotocol en met ecologische begeleiding. Ditzelfde is het geval als er waardplanten van grote vos (populier, iep, sleedoorn, wilg), grote weerschijnvlinder (Wilg) of kommavlinder (struisgras, buntgras, zwenkgras) worden verwijderd.

6.2 Bescherming gebieden

Niet stikstof-gerelateerde effecten:
Het plangebied is onderdeel van het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden Regge gebied (afbeelding 15) (Aerius, 2024). De werkzaamheden zijn in het kader van Natura 2000-herstel ten behoeve van de doelstellingen voor dit N2000 gebied en dus vrijgesteld. Toetsing is hierom niet aan de orde.

Stikstof-gerelateerde effecten
De werkzaamheden zijn in het kader van Natura 2000-herstel ten behoeve van de doelstellingen voor dit N2000 gebied, en deze zijn dus vrijgesteld. Toetsing aan het natuurbeleid is hierom niet aan de orde.

6.3 Bescherming houtopstanden

Binnen het plangebied worden ten behoeve van Natura 2000-beheer bomen gekapt. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel geldt er geen meld- en herplantplicht.

6.4 Natuurnetwerk Nederland

Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN. Van afname van areaal is geen sprake, tevens worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN significant aantasten. Daarnaast wordt het omgevingsplan niet gewijzigd. Een toetsing aan het NNN-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht. Een nadere toetsing aan het natuurbeleid is niet van toepassing.

6.5 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

7 Literatuurlijst

- Aerius. (2024). *Aerius calculator*. Retrieved from Calculator.aerius.nl: https://calculator.aerius.nl/wnb/source/
- ESRI. (2024). ESRI Nederland. Retrieved from esri.nl.
- NDFF. (2024). *Nationale Databank Flora en Fauna*. Retrieved from ndff-ecogrid.nl: https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul#1

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht

In de Omgevingswet is in artikel 1.7 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen verantwoordelijk is voor een veilige en gezonde leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan bestuursrechtelijk wel worden gehandhaafd. Daarnaast is in artikel 1.7a van de Omgevingswet ook een algemeen verbod opgenomen. Daarin is vastgelegd dat het verboden is om een activiteit te verrichten of na te laten als daardoor aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving (dreigen te) ontstaan. Het betekent bijvoorbeeld dat het verboden is onnodig dieren en planten te doden, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet soorten in drie beschermingsregimes in:

1. **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn**
   Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn
2. **Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn**
   Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd[2].
3. **Beschermingsregime "andere soorten"**
   Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of vergunning van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Omgevingswet gaat uit van het 'nee, tenzij-principe'. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd. De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep 'Overige soorten'). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling van vergunningplicht geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve vergunning);
- de activiteit deel uitmaakt van een vastgesteld programma;
- een vergunning is verkregen.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een vergunning of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

[2] De brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een vergunning worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met § 11.2 Bal*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 11.54 lid 2 sub a Bal*).

Andere bevredigende oplossing(en)
De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen
Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vergunning worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort
Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (SvI) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De SvI varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de SvI dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende vergunningen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. de SvI (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied);
2. het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** "De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort".
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** "Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan".
- **Beschermingsregime Overige soorten:** "Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan".

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Omgevingswet is niet altijd een vergunning nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriële Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren vrijgesteld van de vergunningplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak

De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet en Wet natuurbescherming is reeds ervaring opgedaan met een dergelijke programmatische aanpak. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een generieke vergunningen verleend. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de **Vogelrichtlijn** kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

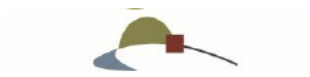
- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de **Habitatrichtlijn**, het **Verdrag van Bern** of het **Verdrag van Bonn** kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor **andere 'nationaal' beschermde soorten** kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Eelerwoude
Op weg naar 100% natuurinclusief